

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**

Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001

тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83

E-mail: callcentre@ca.minjust.gov.ua,

themis@ca.minjust.gov.ua,

Web: <http://www.minjust.gov.ua>,

код згідно з ЄДРПОУ 00015622

**Департамент з питань
реєстрації Полтавської
міської ради**

вул. Соборності, буд. 36, м. Полтава,
Полтавський р-н, Полтавська обл.,
36000

Щодо надання роз'яснення

Міністерство юстиції України розглянуло лист Департаменту з питань реєстрації Полтавської міської ради від 01 вересня 2025 року № 01-12-01.3-15/318вих щодо деяких питань, пов'язаних з набранням чинності Закону України від 09 січня 2025 року № 4196-IX «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» (далі – Закон № 4196), та повідомляє.

Щодо вибору організаційно-правової форми юридичної особи.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про освіту» заклад освіти – це юридична особа публічного чи приватного права, основним видом діяльності якої є освітня діяльність.

Згідно з частиною шостою статті 22 Закону України «Про освіту» статус, організаційно-правова форма, тип закладу освіти визначаються засновником і зазначаються в установчих документах закладу освіти.

Таким чином організаційно-правову форму закладу освіти визначає засновник закладу освіти.

При цьому звертаємо увагу, що відповідно до частини третьої статті 22 Закону України «Про освіту» заклад освіти залежно від засновника може діяти як державний, комунальний, приватний чи корпоративний.

Таким чином «комунальний, приватний чи корпоративний» не є окремою організаційно-правовою формою закладу освіти як юридичної особи, а лише ознакою щодо засновника.

Враховуючи те, що у зв'язку з набранням чинності Законом № 4196 змінилося законодавче регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм, а також той факт, що не завжди спеціальні закони, які регулюють певну сферу правовідносин, визначають організаційно-правові форми юридичних осіб, що здійснюють свою діяльність у таких правовідносинах, тому в таких ситуаціях слід керуватися загальними

СЕД АСКОД

Міністерство юстиції України

№ 155802/155164-9-25/8.4.3 від 28.10.2025

Підписувач Ференс Олена Миколаївна

Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000D3A330007C5EDC00

Дійсний з 06.12.2024 10:52:46 по 06.12.2026 10:52:46

положеннями Цивільного кодексу України, норми якого визначають, що юридичні особи можуть створюватися у формі товариств, установ та в інших формах, встановлених законом (стаття 83 Цивільного кодексу України).

Також звертаємо увагу, що відповідно до положень статті 17 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» територіальні громади можуть створювати та бути учасниками господарських товариств та непідприємницьких товариств.

Для забезпечення досягнення соціальних та інших результатів у сфері охорони здоров'я, соціальній та/або гуманітарній сферах органи місцевого самоврядування можуть створювати комунальні некомерційні товариства, що діють на підставі статуту та не мають на меті одержання прибутку.

Комунальне некомерційне товариство є непідприємницьким товариством, єдиним учасником (засновником) якого є територіальна громада.

Статтею 9⁷ Закону України «Про управління об'єктами державної власності» встановлено, що для забезпечення досягнення соціальних та інших результатів у сфері охорони здоров'я, соціальній та/або гуманітарній сферах суб'єкти управління об'єктами державної власності можуть створювати державні некомерційні товариства, які діють на підставі статуту без мети одержання прибутку.

Так, до прикладу, частиною шостою статті 17 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 4196 внесено зміни до статті 16 Основ законодавства України про охорону здоров'я шляхом викладення її у новій редакції, відповідно до якої за організаційно-правовою формою заклади охорони здоров'я комунальної власності можуть створюватися та функціонувати як комунальні некомерційні товариства або комунальні установи.

Також слід звернути увагу на положення частини другої статті 16 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» (далі – Закон про реєстрацію), якою встановлено, що організаційно-правова форма юридичної особи визначається відповідно до закону.

На виконання пункту 5¹ частини другої статті 5 Закону про реєстрацію, відповідно до якої до повноважень Міністерства юстиції України віднесено затвердження словника організаційно-правових форм юридичних осіб для цілей ведення Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, Мін'юстом було проаналізовано положення законів України на предмет наявності положень щодо регулювання порядку створення та діяльності юридичних осіб певних організаційно-правових форм та видано наказ від 13 серпня 2025 року № 2203/5 «Про затвердження Словника організаційно-правових форм юридичних осіб» (далі – Словник).

Звертаємо увагу на те, що при проведенні державної реєстрації створення юридичної особи можуть бути застосовані виключно ті організаційно-правові форми, які включені у Словнику до розділу «Діючі організаційно-правові форми».

Підсумовуючи вищенаведене зауважуємо, що саме засновник має вирішити, у якій організаційно-правовій формі буде створюватися юридична особа залежно від цілей та притаманних напрямків її майбутньої діяльності.

Щодо перетворення державного підприємства.

Слід зазначити, що Закон № 4196 визначає послідовність дій щодо юридичних осіб, утворених у організаційно-правовій формі державного підприємства, та зміст рішень суб'єктів управління об'єктами державної власності, які можуть бути прийняті.

Так, відповідно до частин першої та третьої статті 14 Закону № 4196 протягом шести місяців з дня введення в дію цього Закону уповноважений суб'єкт управління об'єктами державної власності приймає рішення про припинення підприємства (крім державних некомерційних підприємств), єдиним учасником (засновником) якого є держава.

Державне комерційне підприємство, казенне підприємство перетворюється в акціонерне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю, 100 відсотків акцій (часток) у статутному капіталі якого належать державі, або в державне некомерційне товариство.

Відповідні приписи норм матеріального права, зокрема Закону № 4196, щодо організаційно-правових форм юридичних осіб були відображені Міністерством юстиції України у Словнику.

Таким чином, оскільки Закон № 4196 визначає, що організаційно-правовими формами, у які може бути перетворене державне підприємство, є саме акціонерне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю або державне некомерційне товариство, реалізація згаданого у листі рішення про перетворення державного підприємства у таку організаційно-правову форму юридичної особи як державна установа не відповідатиме Закону № 4196.

Крім цього, звертаємо увагу на те, що Закон про реєстрацію не передбачає механізму внесення змін до рішення про припинення юридичної особи, прийнятого її учасниками або відповідним органом юридичної особи, яке подане державному реєстратору.

Натомість частина дванадцята статті 17 Закону про реєстрацію передбачає можливість проведення державної реєстрації рішення про відміну рішення про припинення юридичної особи, прийнятого її учасниками або відповідним органом юридичної особи, а у випадках, передбачених законом, – відповідним державним органом.

Так, для державної реєстрації рішення про відміну рішення про припинення юридичної особи, прийнятого її учасниками або відповідним органом юридичної особи, а у випадках, передбачених законом, – відповідним державним органом, подається примірник оригіналу (нотаріально засвідчена копія) рішення учасників юридичної особи або відповідного органу юридичної особи, а у випадках, передбачених законом, – рішення відповідного державного органу, про відміну рішення про припинення юридичної особи.

Важливі юридичні застереження:

1. Листи Міністерства юстиції України не є нормативно-правовими актами, не встановлюють правових норм та мають лише інформаційний характер. Їх реальне значення не перевищує авторитету аргументів та суджень, покладених в основу відповідної правової позиції.

2. Роз'яснення законодавства, яке міститься у цьому листі, не є юридичною консультацією щодо конкретної ситуації та не враховує особливостей відповідних фактичних обставин.

Заступник Міністра

Олена ФЕРЕНС